

1889.

Tizenhatszadik évfolyam.

TORONTÁL.

6-ik szám.

Vasárnap, február hó 10-én.

Vegyestartalmu hetilap. — A megye közlönye.

Megjelen minden vasárnapon.

Előfizetési ára: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyed évre 1 frt 50 kr.

Kiadóhivatal: Pleiss Fer. Pál könyv- és könyvnyomdája Nagy-Bocskoroson, hová az előfizetési pénsek és iktatási díjak küldendők.

Hirdetések és mellékletek minden nyelven vétetnek fel a kiadóhivatalban. Kérjük az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legfeljebb eserde reggel 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétetnek.

Hivatalos hirdetések: A n. m. kir. belügyminisztérium határozata értelmében a hivatalos hirdetések dírmérete és állapota beküldendő közzétételre 1875. év első napjától kezdve követi az előző állapotot meg:

100 soros egy soros közzététel és egy hirdetés igazoló lap 1 frt 67 kr.
200 3 67
300 4 67
400 5 67
500 6 67
és így tovább minden megkövetelt 100 sorért 1 frtal több.

Magán hirdetések: A 4-hasasbors garmondos első hirdetésnél 6 kr., többesórindnál 4 kr. Kincstári illeték minden egyes bejelentésért 30 kr.

Alulírt kiadóhivatalnak van szerkesztése, a tek. szolgabíróhivataloknál közönségek és magán hirdetések tudására adni, hogy nem helyből hirdetések csak akkor vétetnek fel, legyenek bár azok hivatalos vagy magán hirdetések, ha a hirdetői díjat az itt közölt tarifa szerint a hirdetéssel együtt beküldik, vagy pedig kötelesek magukat, a kiadóhivatal által utóbbi mellett feladott nyugtát és támpéldányt a postán mindenkor kiváltani. A „Torontál” kiadóhivatala.

A király a nemzethez.

Legfelsőbb kézirat.

Kedves Tiszta!

Valódi szükségét érzi szívem, még a legfájdalmasabb gyász napjaiban közvetlenül szeretet népeimhez fordulni, hogy a megható ragaszkodás és kegyetlenség hűség számtalan jeleiért, mindnyájuknak legbensőbb és kifogyhatatlan köszönetemet kifejezzem. Evégből mellékelve küldöm ebbeli nyilatkozásomat, melynek magyar koronám összes országaiban való megfelelő kihirdetésre Önt ezennel utasítom.

Kelt Bécsben, 1889. febr. 5-én.

Ferencz József, s. k.
Tiszta Kálmán, s. k.

Népeimhez!

A legsúlyosabb csapás, mely atyai szívemet érthette, drága egyetlen fiamnak pótolhatatlan elvesztése, Engem, Házammal és hű népeimmel a legmélyebb gyászba borította.

Bensőmben megrendülve, alázatsággal hajlok meg az Isteni gondviselés ki nem fürkészhető határozata előtt s népeimmel a Mindenhatóhoz köryörgök: Adjon erőt, hogy uralkodói kötelemimnek lelkiismeretes teljesítésében ne lankadjak, hanem követve ugyanazt az irányt, melynek változatlan megtartása ezentúl is a jövőre biztosítva van, a közjós s a béke áldásainak megőrzésére irányzott folytonos törekvésben bátran és bizalomteljesen kitartsak.

Vigaszt nyújtott azon tudat, hogy a legkeserűbb lelki fájdalom e napjaiban népeimnek mindenkor tapasztalt szívélvesztés részvéte környez s hogy minden oldalról, minden körből, közelből és távolból, városból és faluról, e részvéte nek oly sokféle és oly annyira megható nyilatkozásait veszem.

Benső nyilatkozással érzem, hogy a kölcsönös szeretet és hűségnek az a kötelem, mely Engemet és Házamat Monarchiám minden népével összeköt, a megpróbáltatás ily nehéz óráiban csak még inkább megerősödik és megszilárdul s azért szükségét érzem annak, hogy részemről s Császárné és Királyné, forrón szeretett Hitvesem részéről, valamint mélyen sújtott menyem nevében is a gyászonkon való szeretetteljes részvéte nek mindezen nyilvánulásait szívem mélyéből megköszönjem.

E mélyen érzett köszönettel hű népeimmel egyetemben fohászok az Isten kegyelmes segédelméért, a további együttműködéshez egyesült erővel a haza üdvére.

Kelt Bécsben, 1889. február 5.

Ferencz József, s. k.

Torontál megye törvényhatósági bizottságának 1889. febr. 7-én tartott rendkívüli közgyűlése.

Az országos gyásznak, a szív őszinte fájdalmát előidéző behatása alatt, a fekete öltönyben megjelent nagyszámú közönség szótalanul foglalt helyet a teremben, és a szomorúság kifejezéseivel arczán csendes elmélkedésben várta főispánunk ő méltósága által, a rendkívüli közgyűlés megnyitását.

Főispán ő méltósága díszmagyargyászban elnöki székéről felemelkedvén, az ülőhelyéről szinte azonnal felkelő közönség szomorúan csendes várakozása mellett a fájdalomtól a szokottnál lassabb han-

gon következő rövid beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Azon megrendítő tragicus esemény, mely nem csak a Felséges uralkodó házar, de a monarchia két államának hű népeit is a legmélyebb gyászba borította. Sz. István koronája dicső örökösének Rezső főherceg ő Fenségségének gyászos kimulta tette szomorú kötelességemmé, hogy rendkívüli közgyűlést kitűzve, a tek. megyei bizottság tagjait egybehívjam, tette mezt azon okból, mert ismerve Torontál megye közönségének loyális érzelmeit meg voltam arról győződve, hogy a közérzet keresi az alkalmat arra nézve, hogy az országos csapás felett érzett mély fájdalmának a felséges szülők és bánatos özvegy leirhatlan keserve iránti őszinte részvéte nek, Urunk, királyunk, legmagasabb személyéhez hű ragaszkodásának és szeretetének kifejezést adhasson.

A t. megyei bizottság bölcsessége megtaláládj a leghelyesebb utját annak, hogy mily módon adjon méltó kifejezést mély gyásznak és őszinte részvéte nek, minél fogva felkérem, hogy ez érdemben tanácskoznai és határozni méltóztassék.

Főispán ő méltósága után megyénk alispánja a következő beszédet tartotta:

Fájdalom telt kebellem, a szomorúság bilincseibe vert kedélyem és megtört lélekkel állok, hason érzelmeiktől áthatott szívetek előtt.

Az elnöki bejelentés, mely a legalkotmányosabb királyi ház gyászáat, kedves hazánk szerencsétlenségét tudatta velünk, csak hivatalos közlése volt ama megmérhetetlen sorscsapásnak, mely nyolcz kinos nap óta ismeretes előttünk.

Néhai Rezső trónörökös nincs többé! Vele együtt sirba száll a legkegyelmesebb magyar királynak egyetlen fia örököse, sirba szállt a részünkről oly odaadó örömmel üdvözölt Stephania főhercegné ő Fenségségének szerető hitvese, — sirba szálltak ama szép remények, melyeket e vármegyé közönsége 1880-ban a szerencsésen választott boldog frigyhez fűzött, sirba szállott, a gyöngéden szerető atya gondviselése alatt, uralkodói, alkotmányos és magyar szellemben nevelt magyar trónörökös.

A gyilkos ón, mely a harcmezőn ezrek életét ontja ki, nem szül oly általános fájdalmat, mint a meyerlingi golyó, — az ezreket rabol meg életétől, ez a népek millióinak büszkeségét, reményét, jövőjét tette tönkre.

Az általános gyászban Torontál vármegyé közönsége is osztozik, és hogy bánatának szomorúságának külső jelét is adja indítványozom, mondja ki a tek. közgyűlés, hogy:

1. Ó cs. és apost. kir. Felségséghez és a Felséges királynéhez, nemkülömben a gyászoló özvegy Stephania főhercegné ő Fenségségéhez részvét feliratot intéz.

2. hogy f. é. január 30-ától kezdve hat hétig, a vármegyé, a főszolgabíroságok és községi hivatalok épületeire a fekete lobogót téteti ki,

3. hogy ugyanezen idő alatt a hivatalos levelek fekete viaszszal pecsételendők, a megyei hivatalos lap gyász kerettel jelenik meg és a megyei tisztviselők hivatalos működésük közben, bal karjukon gyászfátyolt hordanak,

4. hogy f. é. február 15-ig a vármegyé területén, színelőadásokat kivéve, nyilvános mulatságok és táncvigalmakra engedély nem adatik ki.

Az indítvány egyhangulag elfogadtatván Dániel László főjegyzőnk a fájdalomtól olykor reszkető hangon felolvasta Felséges császár és apost. királyunkhoz és a Fenséges cs. kir. főhercegnőhöz a m. kir. belügyminisztérium utján felterjesztendő következő részvét feliratot:

Felséges Császár és Apostoli Király Legkegyelmesebb Urunk!

Mély fájdalomtól sújtott kebellem és megtört szívvel emeljük panaszainkat és vissziük meg részvéte nek a Trón zsámolyához a kérelhetetlen sors ama súlyos csapása miatt, mely Felséged dicsőült fiának, hazánk és nemzetünk reményének, a Benne látott dicső magyar királyfinak, ő császári és királyi Fensége Rezső trónörökösnek az élők sorából váratlanul lett elszóllítása által császári és apostoli királyi Felséged atyai szívét és az uralkodása alatt egyesített összes népeit de különösen Magyarországot érte.

Súlyos és pótolhatatlan a veszteség mert Felséged egyetlen fiát, atyai szívének legfőbb örömét és büszkeségét, mi pedig hazánk reményét, az alkotmányos érzelmeiktől áthatott Felséges Atyának majdan méltó utódját szemléltük Benne,

ki minden iránt mi szép és nemes de főleg a nemzet culturalis viszonyai iránti érdeklődésével azt a vezér szerepet melyet mint Felséges Atyja és Ura első alattvalója vinni hivatva volt, már is kiérdemelte.

Kiben mi épt úgy mint Felséges Atyjában az alkotmányos jogérzelem hű és fő örét láttuk.

Kitől vártuk és reménylünk, hogy a Felséged által megkezdett nagy műre, a monarchia két államában egyesített népek alkotmányos utóni boldogítására irányzott törekvéseire zárko gyanánt ő fogja majdan feltenni azt a koronát a mely alatt megérkezik az a „jobb kor, mely után buzgó imádság epedez száz ezrek ajakán“.

És most az atyai szív e legfőbb öröme és a magyar haza e nagy reménye letiint.

Ennyi fájdalom, ennyi veszteség nem pótolható. Nem lehet ezért vigaszt találni, csak panaszokban törhet az ki.

De ha mégis van valami, mi a Felséges Atya, mi az Uralkodó fájdalmait enyhíti, úgy az nagy részben alattvalói szeretete lehet.

Azért vissziük mi most Felséged zsámolyához tántoríthatlan hűségünk, ragaszkodásunk és meleg szeretetünk kifejezését, kérve a mindenható egék Urát, hogy áldja meg Felségedet és felséges asszonyunkat hosszú élettel és adjon elég erőt férfiás elviselésére a fájdalomnak, melyet az isteni gondviselés bölcsessége Felségtekre mért.

Nekünk a jelen és jövőben vigaszt Felséged bölcs uralkodása nyujt.

Hü alattvalói hódolattal kélt Torontál vármegyé törvényhatósági bizottságának 1889. évi február hó 7-én megtartott rendkívüli közgyűléséből.

A megye közönsége nevében:

Rónay Jenő,
alispán.

Fenséges

Császári és Királyi Főhercegnő!

Elszorult szívvel és mély fájdalomtól megtörtén fogadtuk a lesújtó a népek millióit gyászba borító hirt, hogy ő Császári és Királyi Fensége Rezső trónörökös — nincs többé;

hogy a kérelhetetlen sors Fenséged gyöngéden szerető hitvestársát, élete boldogságát, nekünk hazánk büszkeségét, szellemi és szívbeli kiváló tulajdonságaival oly fényes jövőt ígért, minden reményünket, még élte ifju virágában ragadta ki az élők sorából.

Súlyos és pótolhatatlan a veszteség, mely Fenségedet mint a fájdalom legnagyobb osztályosát érte, nekünk is az országunk kesereg és zokog, a monarchia és különösen Magyarországot minden népe mély gyászba borul.

Ezért most midőn fájdalomtól sújtott szívünkben panaszok kitoró mély részvéte nek szeretnénk kifejezést adhatni, eső fohászunk száll fel a süri felhőktől fátyolozott Egék Urához, hogy végtelen és kimeríthetetlen jóságában terjessze ki áldos karjait Fenségedre és adjon Özvegyi bánatában elég erőt e súlyos veszteség elviselésére.

Kelt hódolatteljesen Torontál vármegyé törvényhatósági bizottságának 1889. évi február hó 7-én megtartott rendkívüli közgyűléséből.

A megye közönsége nevében:

Rónay Jenő,
alispán.

Ekkor a gyűlés az elnöklő főispán ő méltósága által bezárattván, a jelen lévők felkértek, hogy a 11 órakor a plébánia egyházban tartandó gyász-isteni tiszteletre testületileg megjelenni sziveskedjenek.

Consumatum est.

A királyfinak országunk legszebb és legkiválóbb reményekre jogosító trónörökösének porhüvelyé örökre elnyugodott a kapuczinusok sirboltjában, lelke felszállt az egékbe, de fenkölt szelleme itt maradt közöttünk.

E fenkölt lélek a tudomány, művészet és irodalom terén annyi kincset halmozott rakásra, hogy századok keltenek hozzá, míg e kincs halmazt elhordhatják és a mulandóságnak átszolgálgathatják.

Csak nem elviselhetlen csapás volna a megrendítő esemény azon lelkekre nézve a kik vágyaikkal, működésükkel, hitökkel reményekkel és szeretetökkel egyedül a földhez kötve; de csak egy átmeneti gyászos sötétség azokra nézve, a kik a túleletben és örök világosságban zavartalanul hisznek.

„Nihil humani alicuius!“ Nem mondjuk, de nem is mondhatjuk, hogy e nagy szellemnek és nagy jellemnek nem voltak gyöngéi. Századunk kevés oly egyént mutathat már fel, a ki az egyház elvülhetlen hitelvi szerint szenté lenne avatható, de igenis nagy mértékben feltalálhatók voltak benne mindazok a lelki tulajdonok, a melyek skepticismusra hajló időszakunkban is, a nagy közönség részéről, a tisztelet és szeretet érzelmeit a maguk részére biztosítják. A nemes lelkeknek meg van az a tulajdonsága, hogy a kimultaktól az élők felé fordítja tekintetét, és azt a fájdalmat kezdi mérlegelni, melyet a halál az élőknek okozott és visszahagyott.

Az atyai szív vajmi könnyen megtörhetett volna e megrendítő csapás alatt, ha nem lett volna Felséges urunkban népeinek szerető atyjában az a férfias erő, mely a nehéz fájdalmat alárendeli Uralkodói kötelességeinek; és szemeinek könyzápora mellett nem engedti kialudni a két állam napjának azon fényt és melegét, mely egyedül

képes a népek vetésének termékeit megérlelni, s a fájdalom sajtolva könyeket kiszáritani.

Az, hogy Fenséges kimult trónörökös volt, az ég és föld kifürkészhetlen kedvezményeihez tartozik, de e kedvezmény a leghatalmasabbakat sem mentheti meg az enyészettől. Az idő folyama letörli a történet lapjainak fényes és sötét jegyzéseit, de a ki lelkében oly magasztos és nemes tulajdonságokat mutathatott fel, mint a trónörökös meg van mentve a feledéstől.

A Felséges atya, Felséges anyja és Fenséges özvegy, valamint az ország és népeinek fájdalom keresetlen és igaz; és éppen azért az alig gyógyítható fájdalom oly sanctoriumot vont maga körül, melybe a fájdalmat még súlyosbító hazug hírekkel és mende-mondákkal belépni nem szabad, belépni kegyeletlenség, sőt kegyetlenség.

Maga a Fenséges trónörökös sem akart titkot csinálni rettentő és a szíveket megrendítő elhatározásából, ő maga emelte fel függönyét, e mindenképpen megrendítő tragoediának, a nemes lelkeknek és mélyen érző szíveknek nem marad más hátra, mint vérző kebelével esendően távozni, sirni és imádkozni.

Minek tolvajkulesesal közeledni az olyan zárhoz, melyet gazdája maga nyitott fel. Csak megörögzött gonoszság érintheti az érzés hurjait durva kezekkel akkor, mikor azok könnyen szétszakadhatnak.

A kegyelet és szeretet érzése olyan mint az alabastromszobor, ha a szentes kéz fölött ejtett rajta, értékét rabolja meg. A századok legendáiba méltán beváló esemény az, a mely a trónörökös gyászos halálával az uralkodó házat és a nemzetet sújtotta. Jókai Mór koszos irónk oly művészi keretet szolgáltatott e rajznak, a melyen a legesekegyebb esetjavítás vagy pótlás is az összhangzást rontólag tűnik fel. Vigasztalásul szolgál az oly századokot át alig előforduló csapással sújtott nemzetnek, hogy olyan uralkodó viseli fején koronáját és tartja kezében jogarát, a ki csaknem elviselhetlen fájdalma mellett azon milliókról sem feledkezett meg, kiknek érdekeit, megelégedését és boldogságát az isteni gondviseléskövetlenül kezeibe helyezte.

Mi elköltöztünk és helyet adunk majd az új gyarmatnak, de a történet lapjai felfogják említeni, hogy mikor reményünk csillaga lefutott, megengedte a gondviselés, hogy még mindig fennragyoghatott a nap, mely a mulandóság sötétjén keresztül az élet küzdelmeibe és működésébe bevillágitott.

Minden el lett már mondva, a mit az ország és népeinek igaz fájdalma elmondhatott. Mi a szertartás öröklé fennmaradó szavaival végezzük be sorainkat: Adj uram örök nyugodalmat a meghalt híveknek és az örök világosság fényeskedjék nekik.

Lauka Gusztáv

Rudolf trónörökös temetése.

Az általános készülődések közepette közeledett lassan a negyedik óra. A Ferencz-téren hosszú sorokban állt a testőrség, mikor a Neuer-Markt-on megkezdődött a vendégek felvonulása. Magán a téren, egy gyalogsági zászlóalj körül szabad téren gyűltek össze a törzs- és tisztikarok.

A gyászoló vendégek felvonulása egy álló óráig tartott. Röviden négy óra előtt megjelentek az uralkodó család tagjai, a Klostergasseban a kapuczinusok templomának kis kapujánál, hol Hohenlohe főudvarmester Hunyady főszertartásmester és a gárdián a kapuczinus szerzet fáklyavívó tagjainak élén fogadta őket és a kolostor folyosóján át a templomba kísérték. A templom falai fekete lepellel voltak bevonva, a térdeplők és imaszékek, valamint a padozat hasonlóképen. A templom főhajójában a bejáratnál balra az egész templom hosszában három padosor és a főoltárhoz közelebb, a templom evangéliumi oldalán, emelvény volt felállítva, melyen imazsámolyok voltak elhelyezve. És pedig az első sorban a király és a belga királyi pár számára s a második sor és a harmadik sorban a főhercegek és a főhercegnők számára.

A templom közepén ravatal állott. Körülötte nagy ezüst gyertyatartók, melyekben viaszgyertyák égtek. Mellette a pontifikáló főpap: Ganglbauer herceg-érsek széke. A főbejáratnál jobbra, az említett emelvény mellett, imaszékek voltak felállítva, Galimberti apostoli nunczius, a főpapok és a külön küldöttek részére.

Mikor a negyedik órát jelző harangszó elhangzott, emeltek le a Berg-kápolnában az udvari komornyikok és szolgálk a koporsót a ravatalról és beszentelése után a svájci udvarba vitték, a hol a halottas kocsit várt.

Miután a koporsót elhelyezték a kocsin, a harangok zugása közben megindult a gyászmenet. A katonaság meghajtotta a zászlókat, s halk dobpergés hallatszott. Mélyen megható pillanatot ez, mikor az előbb uralkodott halotti esendőt e szomorú zaj törte meg.

A svájci udvar kapujából párosával megindult egy szakasz lovasság mint előcsapat; erre az udvari alkalmazottak és az udvari lelkészség következett. Hatfogatu udvari hintóban ült gróf Orsini-Rosenberg szárnysereg és Giessl kapitány szolgálattelvő tiszt, kiket egy második hatfogatu hintóban a megboldogult főudvarmestere, gróf Bombelles követett.

Ezek után következett a hat fehér lótló vont gyászkocsi, melyet az arciére és magyar testőrség, valamint a darabánt és lovastestőrség kísért.

Méltóságteljes lassúsággal vonult a menet az Augusztinerstrassen végig.

Az Augusztinusok templomából ezután, a hatalmas menet élére állva, kiléptek az ott egybegyűlt papi, udvari méltóságok, az államhivatalnokok és a tanács tagjai.

A kapuczinus-templom, ahova a szem csak nézett, feketével volt bevonva. Fekete posztó takarta a falakat, a padokat és a templomban uralkodó felsőtlenség összefüggött azzal a komor hangulattal, mely a jelenvoltakon erőt vett. A templom közepén gyászravatal állott, aranysegélyes takaróval lefedve és égő gyertyákkal körülveve.

A király és Felsége, a belga felségek és Balduin herceg, a kolostor ajtóhoz értek, mikor a gyászmenet indulóban volt. Ezalatt Erzsébet királyné és a trónörökösne főudvarmestere történt. Mária Valéria főhercegnővel együtt a József-kápolnában imádkoztak. A király és Felsége csak akkor lépett a templomba, mikor a halottas kocsit odajuttatott a kolostor-ajtóhoz. A templomban együtt voltak az udvari méltóságok, a testőrkapitányok és a király és Felsége főhadsegédei, a főhercegek és főhercegnők kísérei, a diplomácia tagjai és a külön küldöttek, a miniszterek, titkos tanácsosok, kamarások, a lajhán-inneni és lajhántuli parlamentek két-két házának elnökei, Bécs és Budapest fővárosok városi képviselői, a vezérkar és a katonai küldöttek.

Ott voltak: Hohenlohe herceg, Trauttmansdorf Nándor gróf, Szécsen Antal gróf, Bombelles gróf, Grävenitz báró altábornagy, Bellegarde Ferencz gróf, Larisch-Münnich gróf, Pejacevics gróf altábornagy, Thurn-Taxis Imre herceg, Windischgrätz Ágost herceg, Wolkenstein Henrik gróf, Hunyady Kálmán gróf, Paar gróf altábornagy, Popp báró altábornagy, Koller báró tábornagy, Pálffy Sándor gróf lovassági tábornok, Neipperg gróf lovassági tábornok, Goesz grófné főudvarmesternő, D'Oultre Grüne gróf udvari

marsal, D'Assoye gróf, Chapelin őrnagy, Grüne grófnő, Diney őrnagy, Kotz báró ezredes, Pitou őrnagy, Starhemberg Kamillo herceg, Bray gróf, de Jonghe gróf, Knuth gróf, Reuss herceg, Kálnoky gróf, Szögyény, Bauer tábornagy, Kállay, Taaffe gróf, Dunajewski báró, Schönborn gróf, Gautsch, Welsersheimb báró, Tisza, Oreczy báró, Széchenyi gróf, Fabiny, Csáky gróf, Fejérváry báró, Decrais, Paget, Nigra gróf, Mazel báró, Galimberti, Valmoor vicomte, Lobanoff herceg, Ulldorf, Aekermann, Saadullah pasa, Merry del Val, Mander báró, Uhl és Ráth polgármesterek, Vay Miklós báró, Szláv József, Péchy Tamás, Dárday Sándor, Ivánka Imre, Apponyi Albert gróf, Lits Gyula, Smolka, Chlumecky a parlamenti küldöttek tagjai, Potocki Artur gróf, Jókai, Zeithammer, Rieger, Plener, Lichtenstein Alajos herceg, Bezecey br., Kinsky Keresztély gróf, Possinger báró, Braun államtanácsos, König altábornagy, Unger, Belcredi, Richárd gróf, Hohenvarth gróf, Eszterházy Pál herceg, Szápáry, Batthyány, Andrássy Géza, Zichy Ferencz és Ágost, Beaufort, Károlyi István, Waldstein, Hoyos, Nostitz, Czernin, Thun Guidó grófok, Khevenhüller herceg, Auersperg Károly herceg, Lobkowitz herceg, Simor hercegprímás, Schönborn, Dunajewski, Teutsch, Schlauch, Bendé, Császka, Dulanszky püspökök, Kraus báró helytartó, Ramberg báró, Philippovics tábornagy, Rheinländer tábornagy, Würtemberg herceg altábornagy, Beck báró vezérkari főnök, Sterneck tengernagy, Croy herceg, Rosenberg herceg, De Vaux főudvarmester, Piret tábornagy, Koblitz altábornagy, Degenfeld gróf tábornagy, Catty báró tábornagy.

Midőn a halottas kocsit a kolostor ajtajához ért, ő Felsége a király, a belga királyi pár, a főhercegek és főhercegnők, valamint a fejedelmi vendégek beléptek a templomba.

Az uralkodó jobbán Henriette királyné, balján Lipót király foglaltak helyet. A következő két sorban a főhercegek és főhercegnők helyezkedtek el. Jelen voltak: Károly Lajos, Ferencz Ferdinánd, Ottó, Ferdinánd, Lajos Viktor, Albrecht, Vilmos, Rainer, Erneszt, Henrik, Frigyes, János főhercegek, Salvator Károly főherceg fiaival: Lipóttal, Albrechttal és Ferenczcel, Károly Tivadar bajor herceg nejevel; Mária Terézia, Klotild, Izabella, Mária Jozefa, Margit, Mária, Erzsébet főhercegnők, toszkánai Ferdinánd nagyherceg, Koburg Fulöp

TÁRCZA

Farsangi kirándulás.

(Folytatás.)

„Adj Isten jó napot bátya” köszöntök az öregnek.

„Fogadj Isten” viszonozza az, mi alatt gyanus szemekkel mérte végig a czilinderes Tónit. Az asszony meg a köszöntésünket se fogadta, úgy megakadt a szeme Gézán.

„Ejnye de szép subái vannak”, mondám, „venni akarunk, mi az ára.”

„Hát aztán minek volna az az uraknak.”

„Sose törődjék velem, csak mondja meg, hogy adja.”

„Biz annak 25 forint az ára.”

„Nem is drága” szólék, mialatt az egyiket emelgetni kezdtem. „Hadd nézem, hogy illik rám.”

Amint látta az öreg, hogy nem sokáallat a 25 forintot, olyan nagy szolgálatkészséggel kanyarított egyet a nyakamba, hogy majd lerogytam alatta.

„Nézzük, hogy állna rajtotok” fordulok társaimhoz, mire az öreg azoknak is nyakába segített egyet-egyét.

Komikus látvány lehett a czilinderes Tóni subával meg a kis Géza, mert csakhamar egész csoport ember gyűlt körénk.

„Hát aztán nem enged abból a 25 forintból” — kezdtem az öreggel alkudni, míg Tóni és Géza büszkén sértálgattak föl és alá a meleg subában.

„Nem lehet abból, uram, egy fabaktól se” — erősködik a bátya.

Igy alkudoztam az öreggel még vagy egy fertály óráig a körülöttünk gyülekezett vásárosok nagy derűtléte között, míg azt vettem észre, hogy Géza már izzad a nagy súly alatt. Minthogy már ekkora én is jól megmelegedtem, azzal tettem vissza a subát, hogy „nem sajnálnám érte a 25 frtot, de igen nagyok ennek az urnak”. — Gézára mutatva — „pedig ennek szerettem volna venni”.

„Ha annak akarnak subát, akkor hát vegyenek ködmönt”, — morgott az öreg és bosszusan rangatta le rólunk a subákat.

Erre aztán a tömeg vig baholája között, — de legalább jól megmelegedve, tovább álltunk.

Ezalatt elérkezett annak az ideje is, hogy a vasuti indóházhoz kimenjünk, mert a vonat nemsokára indult Kis-Zombor felé.

Innét már nem akadt idegen utitársunk. — Miután pedig Szegeden váltottunk az utolsó menetjegyeket, az időt arra akartuk felhasználni, hogy egymással leszámoljunk.

A fiatalok magukra vállalták, hogy kiszámolják, mennyivel tartozik egyik a másiknak — én pedig mint mephisto csak mosolyogtam, mert tudtam, hogy a számítás nem igen egyszerű, és nem fogják fejben kiszámítani tudni, mivel mindegyikünk különféle címeken különféle összegeket fizetett ki a közös utra.

Sokáig törték a fejüket, s már plajbászszal is számoltak, de ekkorra úgy össze voltak zavarodva, hogy így sem jöttünk tisztába.

Végül szégyen szemre a legrakti-

kusabb módhoz voltunk kénytelenek folyamodni, és kirakta mindegyikünk azt az összeget, — a melybe egy embernek az utazása kerül, — az ülésre, — és az egészből aztán kiszedtet mind-egyet annyi, amennyit a többiekért fizetett. — A kondukteur éppen ekkor lépett be jegyeinket kilyukantandó és mosolyogva nézte az osztozkodást — Vajjon mit szólának a matematikai volt tanáraink, ha ezt a leszámolást megtudnák.

Kis-Zomborba szerényen és feltűnés nélkül vonultunk be, — mindazonáltal kiszivárgott a híre, hogy idegen táncosok érkeztek és a lányok örültek.

Miután jól meguszonáztunk, azonnal toilletünk után láttunk, mert a lányok már 8 órakor este táncolni akartak.

Csupaszképtű társaim már frack, lakk, klakkban állottak előttem, de én még hozzá sem foghattam az öltözködéshez, mert borotválkoznom kellett, — a helybeli borbélyt pedig egy órai hajsza után olyan részeg állapotban találták fel, hogy nem bízhattam rá a nyakamat. — Az idő gyorsan röpiült, én már megkezdtem kétségbe esni, mert magam nem tudok borotválkozni, ilyen tüskés pófával pedig csak nem mehetek a bálba, — ahol éppen hódítani akarok. Már-már lemondással készültem magamat sorsomnak megadni, midőn János, az inas szomorú helyzetemet látta, megvallotta, hogy ő tud borotválgni.

Majd a nyakába borultam örömben. Hamar előhozta a borotvát, amely állítólag Kis-Zomboron a legelősebb és miután kellően neki vetkőzött, munkába vette arcomat.

Nem irhatom le azokat a kinokat, amiket kiállottam, mert félig ajultan kerültem ki kezei közül. — Azt hiszem, ő is belefáradt, mert a vérték e-urgott arcáról.

Húszagomért azonban iszonyuan neglakoltam, mert a fájdalomtól még a nyakam is megdermedt. — Az a fekete szemű kis lány pedig, akinek éppen tetszeni akartam, mosolyogva fordította el fejét, ha néha véletlenül rám nézett. —

Hogy is ne, — mikor olyan volt a képem, mint a vaddisznó bőre, ha a sörtét tüzes vassal égették le róla. — Ilyen körülmények között aztán nem esoda, ha társaim határozott előnyben voltak felettem a nőknél.

Efőlötti testi és lelki fájdalmaimért csak a bál nyújtott teljes kárpótlást.

Pontban 8 órakor vonulunk fel az ékesen feldiszipített terembe, szívélyesen fogadtatva a férfi és női rendezők által. Ez utóbbi egészen új volt előttünk, de nagyon jó idea.

Ha a mi becskereki bálainkon is volnának kokárdás női rendezők, bizonyosan itt is többet táncoznánk.

A báli közönség már majd nem teljes számban együtt volt. A kedves öreg háziasszony sorba járta a férfiakat, lányokat, amazokat hízattatva, emezeknek pedig mindegyikének tudott valami kedveset mondani, egyiknek a ruháját dicsérte, a másiknak egyéb hízeltő dolgot sugva fülebe, — mi pedig titokban szintén szemlét tartottunk a szebbnél szebb tunikás zombori kisasszonyok fölött.

(Vége következik.)

herceg, Lujza hercegnő, Cumberland herceg a nejével, a nassau herceg és Vilmos szász-meiningeni örökös herceg, a szász-weimari örökös herceg, a modenai hercegnő, Lipót bajor herceg, a braganzai herceg, Gusztáv szász-weimari herceg, Miksa Emánuel és Lajos hercegek, Alençon hercege nejével, Ferencz meráni herceg, Elimar oldenburgi herceg, Coburg-Klementina hercegnő, Mária hannoveri hercegnő, Mária Terézia hercegnő, az orleansi hercegnő stb.

Henriette királyné, valamint a többi hölgy is mély gyászban volt, sűrű fátyollal fejükön. A koporsótól jobbra helyet foglaltak a közös miniszterek, a magyar és osztrák miniszterek, élükön Kálnoky, Tisza és Taaffe miniszterekkel, a titkos tanácsosok, a kamarások és az asztalokok, mellettük közelebb a főbejárathoz helyet foglaltak a Reichsrath mindkét házának elnökségei, a magyar országgyűlés mindkét házának elnökségei és a menyinyire a hely engedte a képviselőház és főrendiház több tagjai is, továbbá az alsó-ausztriai tartománygyűlés elnöksége, Uhl bécsi polgármester és Ráth Károly Budapest főváros polgármestere a két főváros kioldottságait vezetve, valamint a többi küldöttségek tagjai. Az első három padsorban a bejárattól balra az udvari hivatal főnökei helyezkedtek el. Az első padban a testőrkapitányok, a második padsorban a Felsőháznak főhadsegédei, a királyné főudvarmesternője és a többi főudvarmesternők ültek; azután következtek Bombelles gróf az elhunyt főudvarmestere és hadsegédei, Orsini gróf és Giessl báró százados, Gangelbauer herceg-érsek a káptalan tagjaival a templom kapujánál várakozott a koporsóra és elkísérte a koporsót a templom belsejébe, hol még csend uralkodott. Mialatt Gangelbauer herceg-érsek a holttestet beszentelte, a Felsőháza a király mély ájtatossággal a koporsóra függesztette szeméit.

Azután felhangzottak a templomban a „Libera“ megragadó hangjai, melyet az udvari zenekar adott elő. Mielőtt a fáklyavívó komornyikok és udvari szolgálók a koporsót levitték a sírboltba, a Felsőháza a ravatalhoz lépett, hogy tédre borulva még egy utolsó imát rebgen.

A Felsőháza a király, Károly Lajos, eszteri Ferencz Ferdinánd főhercegek, Lipót bajor herceg és Coburg Fülöp herceg le kísérték a koporsót a sírboltba, hol az utolsó beszentelés után Hohenlohe főudvarmester a holttestet megőrzés végett átadta a gvárdiának.

Négy óra negyvenöt perczkor a gyászszertartásnak vége volt. A néptömeg, mely hajdon fővel, könnyező szemekkel szemlélte végig a gyászmenetet, megvárta a királynak visszatérését, s azután hallgatagon, példás rendben oszlott szét. . . .

LEVELEZÉS.

Tor. Torda, 1888. jan. 31.

Tekintetes szerkesztőség!

Tagadhatlan, hogy első közművelődési eszközül az iskolát kell tekintennünk. Mégis midőn szorosabb értelemben vett művelődésről van szó, az iskoláról hallgatunk. Annál inkább halljuk emlegetni, hogy a művelődési ágak az irodalom, zene, festészet, színészet és szobrászat.

Minden művelődési ágak között a zene az, mely a népre (az alsó népsztréft is beleértve) jelentőséggel bír. Falvakban a pór nép nem pártolja az irodalmat, nem is pártolhatja elfoglaltsága miatt, még gyakrabban szegénysége miatt. Színészetet nem pártolhatja. Nincs színháza. Festészetet, szobrászatot nincs alkalma pártolni.

Egyedül a zene az, mely a köznéppel együtt művelődési ágnak tekinthető. A zenének legszebb faja ismét az ének. Az ének az, melylyel a pór nép lelkét is fölemelhetjük azon színvonalra, melyen annak állnia kell. Az ének az értelmet és a jó ízlést fejleszt. Szóval ez az, melyet a köznéppel is kultiválhat és mely a köznéppel kultiválja.

Dalárdákat kell alakítani! Ezek által a köznéppel művelődési előmozdítani. Ebben még az a legértékesebb, hogy állandó művelődési eszköz.

Valamivel több, mint fél éve, hogy a tekintetes szerkesztő ur becses lapjában tért nyitott a „Torontál-tordai dalárda“ alakulási jegyzőkönyvének. Most fél év után azon helyzetben vagyunk, hogy a fél év óta fennálló dalárda első nyilvános föléptének szellemi és anyagi sikeréről is beszámolhatunk.

Az anyagi eredmény a szellemi siker hőmérője. Az anyagi eredmény mutatja a község lakosainak érdeklődését a szép ügy iránt. Az érdeklődés azonban vidékről is szép számu közönséget hozott. Nevezetesen Bassahid-, Csősztelek-, Ittvárnok-, Rogendorf- és Szent-Mihályról.

Korai volna ugyan még a dalárdát tulságos dicsőretekkel elkapadni, azért mondom is, hogy még sok van, mit neki a gyakorlat által el kell sajátítani. De a bátorítás és a kitartó munkásságra való buzdításul kimondhatjuk, hogy a fél év alatt elért eredmény után ítélve a dalárda meg fog felelni hivatásának.

Ezen alkalommal produkált siker oroszlanrésze természetesen Pintér Mátyás tor. tordai kántoré, ki mint a dalárda karmestere nagy buzgóságot tanusit tiszteben.

Magáról az estélyről még a következőket jelenthetjük:

Énekelte a dalárda 1. Oláh Károly, „Fohászat.“ — 2. „Kondorosi csárda mellett.“ „Levegőben szépen.“ Bartalus Istvántól. — 3. „Bordal“ Zsádányi Armandtól és „Ez az én szeretőm“ szintén Bartalustól.

Az egyes számok között Pintér Mátyás a dalárda karmestere czimbalom kíséret mellett előadott egy műdalt és három népdalt. Majd Novoszel János adott elő egy humoros magánjelenetet; végre Seffer Antal játszott czimbalmon egy átiratot.

Ugy a dalárdának egyes számai, mint a közreműködők bő tapsokban részesíté a hálás közönség; sőt némely számot megújrazott. Az előadást táncz követte.

Nemzet.

A „Torontál-tordai dalárda“ által folyó évi január hó 26-án tartott előadás alkalmával fölülfizettek: Arczfalvy Gyula 80 kr., Ádám Rudolf 3 frt 80 kr., Barbulovics Péter 80 kr., Berger Fülöp 30 kr., dr. Biassini Ferencz 40 kr., Binder Eugen 40 kr., Flesch Sándor 30 kr., Hernig Lajos 40 kr., N. N. 2 frt, Hönig Péter 80 kr., Horváth Jenő 40 kr., Jovanovics N. 40 kr., Jankovics Dusan 50 kr., Kertyánszky György 80 kr., Monieroff István 1 frt 40 kr., N. N. 40 kr., N. N. 40 kr., Papik István 5 frt 50 kr., Pintér Mátyás 2 frt, Popovics N. 40 kr., Polacssek Mór 80 kr., N. N. 1 frt 20 kr., Samu Mihály 2 frt, Scheimberger Adolf 50 kr., Surányi Jakab 40 kr., N. N. 3 frt. A fölülfizetés tehát összesen 30 frt 10 krt tesz.

Seffer Antal, pénztárnok.

Istvánvölgyön, 1889. jan. 31.

„Nagyságos Bezerédj Pál urnak a selyemtenyésztés emelése czéljából kiküldött miniszteri meghatalmazottnak Szegszárdon.“

Mult évi december 31-én 13.782. sz. a. vett szives elismerésért fogadják mely köszönetem őszinte kifejezését.

Midőn szegényebb sorsu polgártársainknak, kiknek az önfentartási gondok szaporodásával valamely háziipar üzére oly nagy szükségük van, ilyennek meghonosításában segédkezet nyújtunk, őket jövedelmeik szaporításában s a kereseti források feltalálásában elősegítjük, bármily csekély legyen is kezdetben az eredmény, ha annak gyarapodására kilátás van: a hazának teszünk szolgálatot.

Ez a hazá minden fiának kötelessége.

Ezen axiómából indultam ki akkor, midőn a selyemtenyésztésnek háziiparszerű meghonosítására, daczára a vidékünkön ezen iparág iránt fenállott, de most már a tapasztalatok során igazolatlanok bizonyult előítéletnek, községemben a kísérletet megtettem, s csakhamar megnyugvást lettem abban, hogy községem háziiparhoz nem

szokott lakosai, de különösen azok, kik más munkára már — vagy még — nem alkalmasak, selyemtenyésztéssel, már a kezdet második évében, daczára a szederfák kevés számának, ezer forinttal emelték jövedelmüket, s hogy alapos kilátás van arra, miszerint ezen jövedelmezőnek bizonyult iparág a szederfák szaporodásával a lakosság egyik állandó kereseti forrását fogja képezni.

Nagyságodnak ezen, a kezdet küszöbén vett szives elismerését, a bevégzett munka jutalmának, hanem a szegényügy előmozdítására szükséges tevékenységre való serkentésnek tekintem s kívánom, hogy Nagyságodnak a selyemtenyésztési ügy körül kifejtett fáradozása óhajának megfelelő sikert és állandóságot biztosítson, s az által megnyugvást leljen abban, hogy a hazá szegényebb sorsu lakosságát olyan kereseti forráshoz vette, mely a közjólét előmozdításában törekvések között elsőrendű helyet foglal el, s melyért önnök — különösen a hazá szegényebb sorsu polgárai örök hálával fognak tartozni.

Kitünő tiszteletem s nagyrabecsü lésem őszinte nyilvánítása mellett maradtam Nagyságodnak alázatos szolgálója

Streiner Mihály, körjegyző.

Meghívás.

A „torontálmezei gazdasági egyesület“ az italmérsi jog kártalanításáról szóló 1888. 35. t. cz. alapján kiadott m. k. pénzügyministeri „Hirdetmény“ értelmében, a regale jog tulajdonosai által folyó évi március hó végeig megteendő bejelentések módozatának s az abban követendő eljárásnak megbeszélés tárgyában f. évi február hó 17-én d. e. 10 órakor Kikindán az egyesület hivatalos helyiségében értekezletet tart, melyre a megye területén levő regalejog tulajdonos egyeseket, avagy testületeket, nemkülönben az egyesület választmányi tagjait, valamint a kérdés iránt érdeklődőket szivesen meghívja.

Az egyesület ugy az érdekelt közönségnek, mint magának az államkincstárnak hasznos szolgálatot vél tenni, az ezen kérdésbeni eszmecserevel, és abból kifejlesztve a bejelentések és a kártalanítási tárgyalásoknál követhető minél egyöntetűbb eljárás megállapítására törekvésével.

Zsombolya, 1889. január 30.

Hazaifüi tisztelettel

Gr. Csekonicus Endre, elnök.
Bartók Géza, titkár.

HIRHARANG.

* Gyász isteni tisztelet. Rezső trónörökös lelki üdvéért f. hó 7-én a helybeli róm. kath. egyházban gyászisteni tisztelet tartott. — Az egyházi szertartásokat Schäffer Antal apát, pápai kamarás, esperes plébános két káplán segédlete mellett végezte, míg a choruson egy férfiak énekelte a gyásznékeket. — A szentély előtt felállított ravatal gyönyörűen volt növényekkel díszítve, míg a ravatal fejen egy rózsakból és kameliából összeállított virágkereszt, a keresztet egy valódi remeke, volt megerősítve. Valamennyi polgári hatóság és a katonai tisztikar teljes számban résztvett a gyász-tiszteleten.

* Gyászisteni tisztelet. Öcs. és kir. Fensége Rezső trónörökös halála alkalmából a gyászistentisztelet az ev. templomban f. hó 10-én, azaz vasárnap, délelőtt 10 órakor mindkét protestáns egyház nevében fog megtartatni.

* Gyász Török-Bessen. Rudolf trónörökös halálának megrendítő híre villámgyorsasággal terjedt el kis városunkban. A komor gyászlobogók, melyek a középületeken és néhány magánházon egymásután kibontakozni kezdenek, általánosan hirdették azt a borzasztó szerencsétlenséget, mely szegény magyar hazánkat oly mélyen lesújtotta. A kínos fájdalom hatása mindenkin meglátszik. A máskor derült arczok buskomorságot árulnak el. A szellemi munkával foglalkozók egymásnak panaszojják, hogy az izgattottságtól dolgozni nem bírnak, szóval általános lehangoltság uralkodik mindenütt. A harangok szívhez szóló gyászos zugása kísérteties világba helyezi az ember egész valóját. A komor hallgatagságra merülést olykor egy-egy nehéz sóhaj szakítja meg: „miért kellett ennek megtörténnie!“ Isten a megmondhatója, hány könyvesepet esalt ki Póllák Fülöp, helybeli rabbi, hazafias, fájó érzéssel elmondott szép gyászbeszéde az izraeliták imaházában valláskülönbőség nélkül megjelent so-

kaság szeméből. Ma pedig, a drága halottnak temetése napján, a római katolikus szent egyházban dr. Szentklára y Jenő plébános mondott megható gyászmisét, melyen a gyászoló közönség oly nagy számban volt képviselve, hogy a különben tágas templom alig volt képes azt befogadni. A gyászmise után a községi iskola tanulóifjúsága az iskola-épületbe vonult, melynek legnagyobb tantermében gyászünnepelely tartott. Először H. a Linger Lajos igazgató-tanító emlékeztet meg a nagy halotról és a felsőges királyi családról, majd pedig dr. Tó sz ő g i Aladár, közs. iskolaszéki elnök, tartott a korán elhunyt királyfirol oly megható emlékbeszédet, hogy a gyermekeregek különben vidor arczán egyszerre, mintegy varázsütésre, a mély megindultság csalhatatlan jelei mutatkoztak. Adjon a Mindenható az elte virágjában elhunyt felejthetlen trónörökösnek örök nyugodalmat!

H. L.

* Halaleset. Reitter, szül. Botka Sarolta elete 34-ik, boldog házasságának 4-ik évében rövid kínos szenvedés után f. é. február 4-én meghalt. — Minden gyászejelentés szomoruan hat a kedélyre, mennyivel inkább akkor, ha az elhunyt életének virágkorában, forrón szerető ferje és gyermekei köréből alig pár napi szenvedés után, váratlanul költözik az egyik mennyországba a másikkba. Hy benyomást tett ezen gyászesetet a nyugodt szemlére, s hogy mit érezhet a férj, ki nejét rajongással imádtá, ki benne életársát, gyermekei anyját, családi boldogságát, szerelmét s ugyazóval mindenét vesztette, azt elképzelni nem lehet. — A temetés f. hó 6-án d. e. 10 órakor rendkívüli nagy részvét mellett ment végbe. — Az elszomorodott szülők és rokonok, a megtört férj és gyermekek látása, s a boldogultnak emléke a gyászszertartás alatt minden jelen voltat könyekre indított. — A koporsót szebbnél-szebb koszoruk díszítették, melyeket a hozzátartozók, a rokonsaládok, a megyei tisztviselők kara, a regatta-egylet stb. stb. küldtek a boldogultnak emlékéül. Leljen a megszorodott család némi vigaszt az általános és őszinte részvételben, a legnagyobb fájdalommal sújtott férj pedig gyermekei szeretetében s neje kitörölhetlen emlékeiben.

* Eljegyzés. Hekler Károly zombolyai mérnök és nagybirtokos eljegyezte Csávósy Melánie kisasszony Csávósy Ign. — nagybirtokos testi és lelki szépségeken egyaránt gazdag leányát. — Az ég legbővebb áldását kívánjuk ezen szivfűgyhez.

* A torontál-vásárhelyi kaszinótársulat f. é. január hó 30-án saját pénztára javára táncvigalmat rendezett, mely ottani levelezőnk tudósítása szerint fénysen sikerült. Bár nagyobbszerű anyagi haszonra számítani nem is lehetett, a bevétel mégis jóval túlhaladta a rendezés körül felmerült kiadásokat, s a mellett a fényes erkölcsi siker nagyban hozzájárult a csak egy év óta fenálló „kaszinó“ hírnevének emeléséhez. Ezen mulatságon nem csak a torontál-vásárhelyiek de a környékbeli intelligencia is résztvett. A négyeseket és ügyesen rendezett füzértáncot 22 pár tánczolta. A mulatságon a hagyományos torontál-vásárhelyi jó kedv ez alkalommal sem hiányzott, s a vendégek legnagyobb része a hajnali 5 órat még a tánczeremben várta be.

* Alarczos bál. A „Miklós-egylet“ által f. hó 2-án rendezeteni szándékolt, s az országot ért gyászeset miatt elhalasztott jelmez és alarczos bál f. hó 16-án fog a helybeli városi színházban megtartatni.

* Szünetélyes sachták. Sokat olvastunk annak idején Zuckertort, Noa stb. világhírű sachták verseny játszmáiról s a világ csodálta őket. — Ez alkalommal nem világhírű sachtákról van szó, s versenyekről aligha lesz tudomása a világnak pedig nem mindennapi játékosok a hősök. P. . . . 1 F. . . . építész és K. . . . sz J. . . . s zenetanár, városunkban általánosan valóságos sachtáborut kezdtek meg, s azt étlen-szomjan egy ültőhelyükben másnap reggeli 4 óráig folytatták. — Hogy a küzdelemnek nem az erők lankadása, hanem a lámpákban kiégett petroleum vetett véget, bizonyítja azon körülmény, mely szerint az egyik fél — nem lévén éjjeli kimaradásra elkészítve — kapukulcs híján az udvarkerítését legnagyobb könnyedséggel ugrotta át.

* Az „Egyetértés“ február hó 6-iki számában olvassuk, hogy Orley Flóra a szegedi színház primadonnája a jövő sasonra a kolozsvári nemzeti színházhoz van szerződötve. Gyermekek kora óta ismerjük a N. Váradonj közszeretében és tiszteletben élő nemes Orley család és szerető szülői gondosságban nevelt kedves hajtását, a ki már kora ifjúságában a művészet iránti hajlamtól felhívottan a szükséges szini tanulmányok kitünő bevégzése után, egész lélekkel és kedvvel a Thalia istennő papjai közé belépett. — A kolozsvári nemzeti színház igazgatósa hamar felismerhette e kiváló művésznő értékét, mert mi érdemeit a vidéken aratott koszoruk után ítélve, előre is megjósolhatjuk, hogy e műveltségénél, szellemi tulajdonainál és példás erkölcsiségénél fogva, ugy a társadalmi életben mint a színpadon kiváló művésznő, egyike lesz kolozsvár város közönsége legmértánváltabb és legkedvesebb színésznőinek. Adjon neki a gondviselés erőt és egészséget azon pályán való lelkesült haladásához, a melyen ő még sok elismerést és koszorukat arathat.

*** Elmebeteg festő.** Utóbbi időben kisorsolt apróbb festményei által városunkban általán ismert Mattanovics János 23 éves jó tehetségű rajzoló megtebolyodott. A szerencsétlen fiatal ember azon váltakozó manírában szenved, hogy ő Munkácsy, Petőfy, majd pedig a világ leghíresebb énekese. — Az elmezavar okozóját azon körülményt lehet tekinteni, hogy szerény anyagi viszonyai nem tették neki lehetségesé a festészeti akadémia látogatását. — Mattanovics János egyedüli támasza volt szegény-anyjának ki kenyér keresőjét ekként elvesztve könyöradományok gyűjtéséhez volt kénytelen fordulni. A város rendőrkapitányától nyert engedély alapján meg is kezdte a gyűjtést. A szerencsétlenül járt fiatal ember s támasz nélkül maradt anyja szomorú sorsa annyira felkeltette városunk közönségének részvétét, hogy a rövid ideji gyűjtés eredménye már is 91 trt 70 krt. tesz ki. A mélyen sujtott anya özv. Mattanovicsné ez uton jelenti ki hálás köszönetét mindazon nemesszívű emberbarátoknak, kik nagylelkű adakozásukkal legalább az első anyagi gondoktól mentették őt meg.

* **Köszönetnyilvánítás.** Indittatva érzem

Kimutatás

a „Torontálmezei takaré- és hitelbank” 1889-ik é. január havi forszalmáról.

I. Pénzüri befutások

állás decz. végével 1889	6026 6 91
betételek január hóban	86 34 80
összesen	68861 71
visszaütetések január hóban	125211 42
állás január végével	563440 29

II. Folyó számlai üzlet

tevéleges egyenleg decz. végével	62274 97
kiadott január hóban	5005 26
összesen	67280 23
visszaütetések január hóban	17068 84
állás január végével	50211 39

III. Leszámítási üzlet

a tereza állás decz. végével	560814 15
leszámított november hóban	216256 12
összesen	776570 27
visszleszámított és visszafizetett január hóban	192800 15
a tereza állás január végével	583770 12

IV. Előlegek értékpapirokra

állás decz. végével	10146 50
---------------------	----------

VASUTÜGYEK.

(Szab. osztrák-magyar államvasutársaság.)
(Kedvezmények a kilométerbérlet-szelvényfizetéseknél.)

A Kilométer-bérletjegyek elterjesztésének céljából a szab. osztr. magy. államvasutársaság igazgatósága az összes magyar vonalaira, valamint a marcehgy-bécsi vonalára nézve a következő kedvezményeket engedélyezte:

Az 1889. évi február hó 1-vel a budapesti-bécsi és megfordított iránybani jegyek váltásánál express és futárvonatoknál 315 km. helyett csak 285 km.-re és személyvonatoknál 260 km. helyett csak 250 km.-re szóló szelvények fejtenek le.

Ezáltal a Budapest és Bécs közötti menetdíj az

rendeltetési állomásra utazó családtagjai számára is menetjegyeket kilométer szelvényekkel válthatnak.

Ezen kilométer-bérlet-szelvényfizetek a szab. osztr. magy. államvasutársaság bevételi ellenőrségénél (Teréz-körút 60) valamint a városi menetjegy irodájában (Dorottya utca 4.) és a szab. osztr. magy. államvasutársaság valamennyi állomási főnöke utján rendelhető meg, a fénykép átadása illetve beküldése és az esedékes bérletdíj lefizetése mellett.

Az igazgató bizottság.

NYILTTÉR.)

Brüsszelben az 1888-ik évi nemzetközi kiállításán arany éremmel kitüntetett gazdag szénraktáru

Meghívó.
A „KIS-ZOMBORI SEGÉLYEGYLET ÉS HITELSZÖVETKEZET” f. február 21-én, d. e. 10 órakor tartja

V.é. rendes közgyűlést,
melyre a szövetségi tagok tisztelettel meghívattak.

Tárgyak:

1. Elnöki jelentés a lefolyt évről s az 1888. évi zárszámadás bemutatása.
 2. Felügyelő bizottsági jelentés s ez alapon a felmentvény megadása.
 3. A tiszta haszon feletti határozás.
 4. Az 1889. évi költségvetés tárgyalása.
 5. A felügyelő bizottság választása (37. §).
 6. Netáni indítványok. (62—1.1)
 7. Az alapszabályok 28. §-a alapján három jegyzőkönyv-hitelesítő kinevezése.
- Kis-Zombor, 1889. évi február 3-án.

A választmány mint igazgatóság.

Arverési hirdetés.

Alólított községi előljáróság részéről ezenel közhírré tétetik, miszerint a bassahidi közlegelődj beszedési jog f. február hó 12-én, d. e. 10 órakor a bassahidi községhezjáról nyilvános utján haszonbérbe fog adni.

Kikiáltási ár: 10.000 frt.
Bánatpénz ennek 5 százaléka.
Az árverési és illetve bérleti feltételek a jegyzői irodában naponta a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
(65—1.1)
Kelt Bassahidon, 1889. évi január 30-án.

Müller Sándor, Popov Arsen,
jegyző. bíró.

3710. sz. tkv. 1888. (63—1.1)

Arverési hirdetés.

A perlaszi kir. bíróság mint tkvi hatóság részéről ezenel közhírré tétetik, hogy Bakonyi György idvori lakos vhajtatonak Patucka Julianna és társai idvori lakosok elleni 37 frt 25 kr. tökékövetelés ennek 1881. évi aug. 15-től járó 6 százaléka kamatai, 13 frt. 30 kr. perbeli, 10 frt 80 kr. megállapított jelenlegi és még felmerülendő költségeknek kielégítése végett 1889. évi február hó 18. napjának, d. e. 9 órakor Idvor község-házánál az ezen kir. bíróság területén fekvő Idvor községe 372. számú tkvben foglalt következő ingatlanok, u. m.:

283. sz. ház 400 □ öl házhely 280 frt
18. hr. ss. a. 1⁶⁵² hold szőlő 356 frt

ezzenel megállapított kikiáltási ár mellett külön külön el fog árvereztetni, ekkorán magasabb ígért hiányában a kikiáltási áron alul is el fog adni.

A venni szándékozók kötelesek a kikiáltási árnak 10 százalékat készpénzben vagy ovadékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénz fejében letenni.

A kir. bíróság tkvi osztálya Perlaszon 1888. évi november 5-én.

Sárdi, kir. járásbíró.

Nincs többé fogfájás! Könnyen vérző beteg és gyuladt foghúst gyógyít és erősít, a fogkövet eltávolítja és képződését megakadályozza; a szájbűzt azonnal megszünteti naponta használatnál

es és k. udv. fogorvos és udv. szállító, valódi **Dr. POPP** Anatherin-SZÁJVIZÉ

kétszer oly nagy palackokban mint eddig Ezzel egyidőre alkalmasan

Dr. Popp fogpasztája, mely a fogakat folyton egészséges és szép állapotban tartja

Dr. Popp, Anatherin fogpasztája, mely a legjobb és legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghús megerősítésére.

Dr. Popp fogpora, ragyogó fehérségű fogak t. köleszörő anélkül, hogy mint más fogporok a fogak zomanciat megsértene

Dr. Popp növényesszappana, a legjobb gy. gyipipere-szappan, mindenemű bőrküresnek ellen és különösen: furdóshoz

Dr. Popp napraforgó Vénuszszappana (nem glicerin). A legjobb és a legfinomabb divatpipere szappanok. A bőrt bárszonyfomná teszik. (386—12.3)

Árak: Anatherin-szájvizé 30 kr., 1 frt és 1 frt 40 kr., Anatherin fogpasztája tégelyben 1 frt 22 kr., Aromatikus fogpasztája 35 kr., Fogpor dobozban 63 kr., Növényesszappan 30 kr., Napraforgó-szappan 40 kr., Vénuszszappan 50 kr. E szerek kaphatók Nagy-Beeskereken: Kellner J., Mészner L., Kovács S. gyógyszerészeknél, Kókis A. F., Weisz H. és Deutsch M. kereskedőknél.

Elismerések.

Hogy dr. Popp J. G. udvari fogorvos Anatherin-szájvizé házámmal mindenkori a legnagyobb sikerrel lón használtva, ezenel igazolom.

Eszék **Malljevao Péter** s. k. alispán

T. ur! Én már több év óta használom az ön méltán híres Anatherin-szájvizét a legjo b sikerrel, hanem az annyira utánoztatik, hogy egyeseken ön-höz fordulok, hogy postautánvétellel nekem négy üveg Anatherin-szájvizet és két skatulya fogport külden.

Dr. Michnetz Lajos, járásorvos Szendrőn.

Van szerencsém értesíteni, hogy Anatherin-szájvizét a legtöbb fog- és szájbajnál a legjobb sikerrel alkalmazom és állandó használatra ajánlom.

Nagy-Miklós. **Dr. Fetter J.**

351. ki. 1889.

Pályázat.

A megüresedett Stefansöld község jegyzői és irnoki állomásra pályázat nyitattik.

A jegyzői állással o. é. 715 frt készpénz fizetés, 11⁴⁰ méter szalma és 19 méter tűzifa; továbbá szabad lakás, udvar és kert használat, majd a szabályrendeletileg megállapított munkadíj van összekötve.

Az irodai és uti általány a készpénzbeli fizetésben bent foglaltatik.

A községi irodáknak fűtése a fenti tüzelő anyagok szükséges részének felhasználásával eszközöltetik.

Az irnoki állomással pedig o. é. 365 frtnyi javadalmazás jár.

A választás jövő február hó 25-ik napján d. e. 10 órakor a stefansöldi község-házban fog megtartatni, s mindezekből kifolyólag felhivatnak pályázók arra nézve, hogy bélyegzett folyamodvényaikat az előirt módon felszerelve — a választást megelőző napig — a módosi főszozlgabiró hivatalhoz czimezve nyujtsák be.

Módoson, 1889. évi január hó 24-én.

Lebanovich István, főszozlgabiró.

(48—3.3)

Árlejtési hirdetés.

A megye tekint. alispáni hivatal mult évi december 11-én 39.257. szám alatt kelt rendelettel a padei u. n. Paulina és Jezda hidak valamint a nagy-kikindauti régi köhid helyébe építendő új hidak helyreállításának biztosítása végett árlejtést rendelt el, mely alulirt hivatalos helyiségében 1889. évi február 18-án, délelőtt 10 órakor fog megtartatni.

Az arra engedélyezett költség összeg:

1. A Paulina hidra 2794 frt 72 kr.
2. A Jezda hidra 2794 frt 72 kr.
3. A pade-kikindai utoni hidra 2411 frt 21 kr.

összesen 8000 frt 65 kr.

Vállalkozni szándékozók azon értesítéssel hivatnak meg, miszerint ezen versenyárgyalásra 5%-os bánatpénzzel, mely állhat készpénzből vagy állami papirokból, és 50 krros bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlataikat szabályszerien készítve, az árlejtést megelőző nap azaz folyó évi február 17-én délelőtt 12 óráig ide nyujtsák be. E határidőn túl beérkező ajánlatok felbontatlanul fognak illetőknek vissza küldetni.

Az ajánlatban a fenti költségből teendő % os árleengedés számokkal és betűkkel világosan kiirandó.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy ajánlkozó az építés helyi körülményeit, az építési feltételeket és műszerelvényeket s. a. t. teljesen ismeri és azoknak magát minden kifogás nélkül aláveti.

A végbeviendő munkálatokra vonatkozó előmért költség, általános és részletes feltételek a helybeli kir. építészeti hivatalnál megtekinthetők.

Kelt N.-Beeskereken, 1889. jan. 11-én.

(35—3.3) **Alispáni hivatal.**

766. sz. kig. 1889. (57—3.1)

Pályázat.

A lemondás folytán üresedésbe jött Torontálmezei Tisza-Hegyes székhellyel és 850 frt készpénzfizetés, továbbá 20 kr. nappali és 50 kr. éjjeli látogatási díjjal szervezett Tisza-Hegyes és Szaján körorvosi állomásnak választás utján betöltésére a határidő folyó é. márczius hó 18-ik napjának, délelőtt 10 órája kituzetik. Tisza-Hegyes község-házán.

Felhivatnak mindazon orvostudorok és orvosok, kik ezen állomásra pályázni kívánnak, hogy 1886. évi XIV. tez. értelmében kellőleg felszerelt folyamodvényaikat a választást megelőző napig hozzám beküldjék.

Nagy-Kikindán, 1889. január 26-án.

Deschán, főszozlgabiró.

Hirdetések
e lap
kiadóhivatalában
vétetnek fel.

Steinko P. J., lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA BORSZESZ ES SÓ

Legjobb bedörzsoló SZŐR köszvény csúsz és minden meghűlési betegségek ellen.

Kapható Nagy-Beeskereken: Mészner Lipót, Kellner József és Kovács Sándor gyógyszer. uraknál.

Csak akkor valódi ha minden üveg MOLL A. védjegyét és aláírást viseli

Bedörzsolésül sikeres használati köszvény, esz, mindennemű testfájalmak és benulásnál: burogatás alakjában mind-n sérelem és sebnél, daganatok, gyuladssoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosszullet, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 90 kr. o. é.

Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerész és anyagkereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító. Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvétellel. Ket üvegnél kevesebb nem küldetik. Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Küldő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen nagy-szerien működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magammal. Mely tisztelettel (253—52 28)

Hornof, lelkész Micholup-ban

1	„	„	czimerrel	1.00 kr.
1	„	„	országos czimerrel	1.40 kr.
1	„	„	rézbélyegző, egysoros	1.40 kr.
1	„	„	négy sorig	2.40 kr.
1	„	„	dombornyomatu sajtó rézből	1.50 kr.
1	„	„	vasból	3.— kr.
1000	„	„	darab pecsétbélyegyek dombornyomattal	2.50 kr.
			Minden további 1000	1.50 kr.

(Ehhez 1 pecsétnyomó ingyen.)

Megrendeléseket elfogad es ker

Grcsits J., könyvkereskedő és könyvnyomdatulajdonos Nagy-Beeskereken

BIERBAUER LAJOS VÉNDÉGLŐS SZOMBATHELY.

KÁTH TEMETKEZESI EGYLET. 1888. A PAKSI II. KÖZLEMÉNYEK

mint az I. magyar ruggyanta-bélyegző-gyár és vésnöki intézet képviselője Nagy-Beeskerek és Torontálmezei részére. (67—5.1)